

2023

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

2023 YILI KURUMSAL MALİ DURUM VE BEKLENTİLER RAPORU

SUNUŞ

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 30. maddesinde “Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini kapsayan mali durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar” denilmektedir.

İlgili madde gereği olarak Ocak-Haziran dönemi bütçe gerçekleştirmeleri ile Temmuz-Aralık dönemine ilişkin hedef ve beklentilerin yer aldığı “İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı 2023 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu”nu kamuoyunun bilgisine sunuyoruz. Bu raporda Belediyemizin 2023 yılının ilk 6 aylık mali bilgilerinin ilgili mevzuat doğrultusunda hesap verebilirlik, saydamlık ve güvenilirlik çerçevesinde kamuoyuyla paylaşılması amaçlanmıştır.

Sunmuş olduğumuz raporun tüm kamuoyuna, Belediyemizin mevcut mali durumu ile önümüzdeki döneme ait hedef ve beklentileriyle ilgili aydınlatıcı bilgiler vereceği düşüncesiyle sevgi ve saygılarımı sunarım.

Ekrem İMAMOĞLU

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı

I. OCAK-HAZİRAN 2023 DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

GİRİŞ

Büyükşehir Belediye Meclisimizin kararıyla 2023 mali yılı gelir bütçesi, 95.250 milyon TL olarak kabul edilmiştir. Bu tutar, 07.07.2022 tarih ve 926 sayılı Meclis kararı ile belirlenmiş ek ödenek dahil toplam 53.059 milyon TL olan 2022 yılı gelir bütçesinde %80 artış anlamına gelmektedir. Finansman bütçemiz 2023 yılı için 20 milyar TL olarak öngörülmüştür.

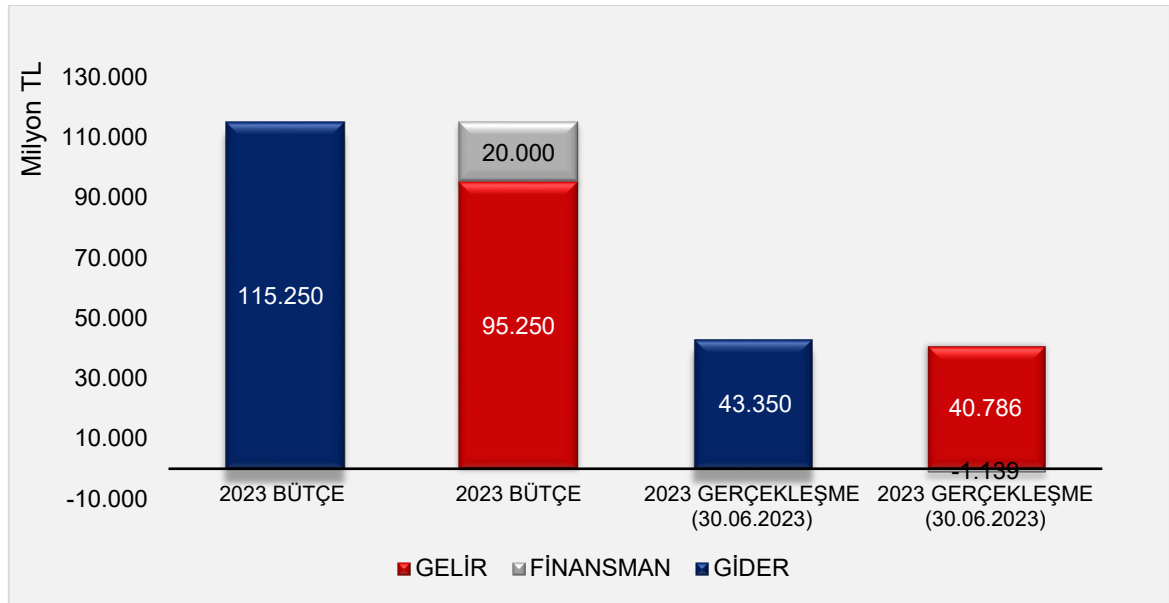
Büyük bölümü yatırım harcamalarından oluşan 2023 mali yılı gider bütçemiz ise benzer şekilde 2022 yılı ek ödenekli bütçemize göre %75 artışla 115.250 milyon TL olarak kabul edilmiştir.

2023 yılının ilk 6 aylık döneminde gelir gerçekleştirmemiz 2022 yılının aynı dönemine göre %58'lik bir artışla 40.786 milyon TL, gider gerçekleştirmemiz 2022 yılının aynı dönemine göre %87'lik bir artışla 43.350 milyon TL olmuştur. Bu dönemde gelir bütçemizin %43'luk kısmını, gider bütçemizin de %38'lik kısmını gerçekleştirmiş bulunmaktayız.

Tablo 1: 2022 - 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Gelir-Gider Bütçe ve Gerçekleşmeleri

AÇIKLAMA (Milyon TL)	2022 BAŞLANGIÇ BÜTÇESİ	EK ÖDENEKLİ BÜTÇE	2023 BÜTÇESİ	BÜTÇE ARTIŞ ORANI (%)	GERÇEK. (30.06.2022)	GERÇEK. (30.06.2023)	GERÇEK. ARTIŞ ORANI (%)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)	
								2022	2023
GİDER	43.650	65.700	115.250	75%	23.157	43.350	87%	53%	38%
GELİR	35.650	53.059	95.250	80%	25.733	40.786	58%	72%	43%
FİNANSMAN	8.000	12.641	20.000	58%	7.498	-1.139	-115%	94%	-6%

BÜTÇE PERFORMANSI

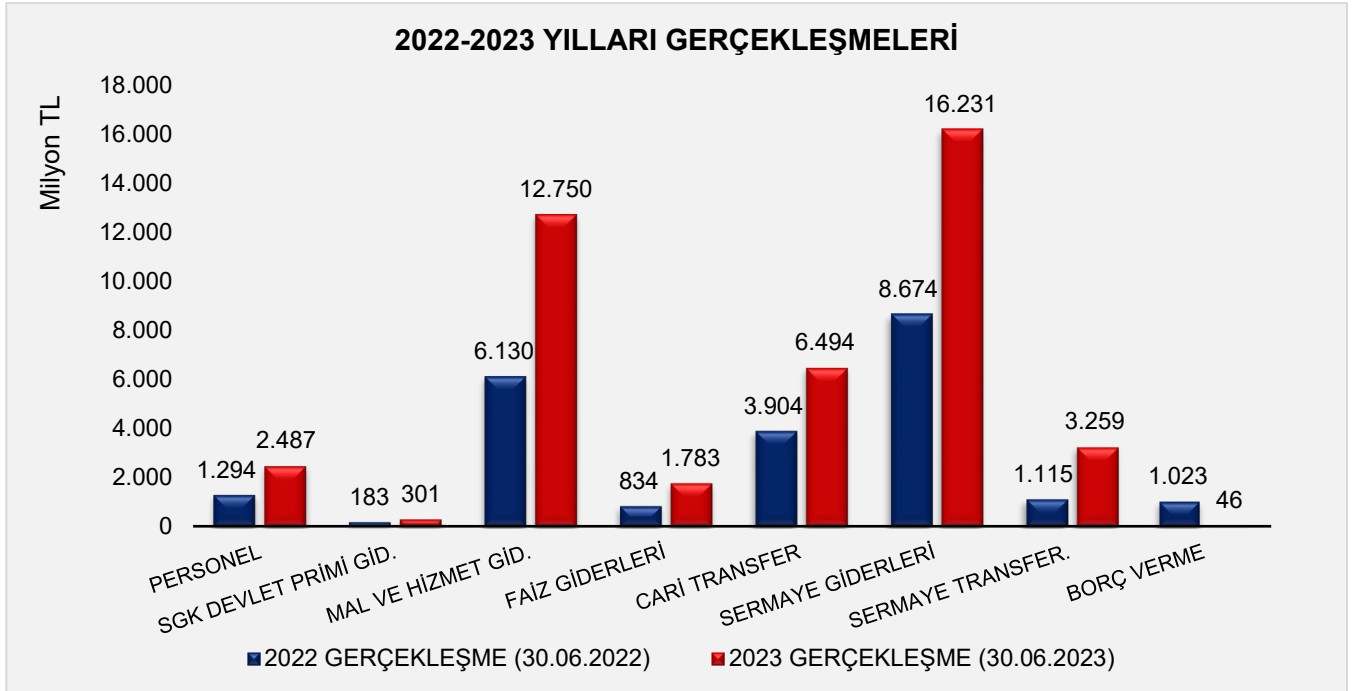
A. BÜTÇE GİDERLERİ

2023 yılı bütçesi; 115.250 milyon TL öngörülmüş olup ilk altı aylık dönemde %38 oranla 43.350 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2022 ve 2023 yılları Ocak-Haziran dönemi bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre ilk altı aylık gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Bütçe Giderleri

AÇIKLAMA (Milyon TL)	2022 BÜTÇE	2022 GERÇEK. (30.06.2022)	2023 BÜTÇE	2023 GERÇEK. (30.06.2023)	ARTIŞ ORANI (%)		GERÇEKLEŞME ORANI (%)	
					BÜTÇE	GERÇ.	2022	2023
PERSONEL GİDERLERİ	1.987	1.294	4.458	2.487	124%	92%	65%	56%
SGK DEVLET PRİMİ GİD.	298	183	633	301	113%	65%	61%	48%
MAL VE HİZMET GİD.	11.961	6.130	24.839	12.750	108%	108%	51%	51%
FAİZ GİDERLERİ	1.562	834	3.644	1.783	133%	114%	53%	49%
CARİ TRANSFER	4.098	3.904	13.477	6.494	229%	66%	95%	48%
SERMAYE GİDERLERİ	18.240	8.674	57.134	16.231	213%	87%	48%	28%
SERMAYE TRANSFER.	2.887	1.115	4.765	3.259	65%	192%	39%	68%
BORÇ VERME	519	1.023	1.500	46	189%	-96%	197%	3%
YEDEK ÖDENEK	2.100	-	4.800	-	129%			
TOPLAM	43.650	23.157	115.250	43.350	164%	87%	53%	38%

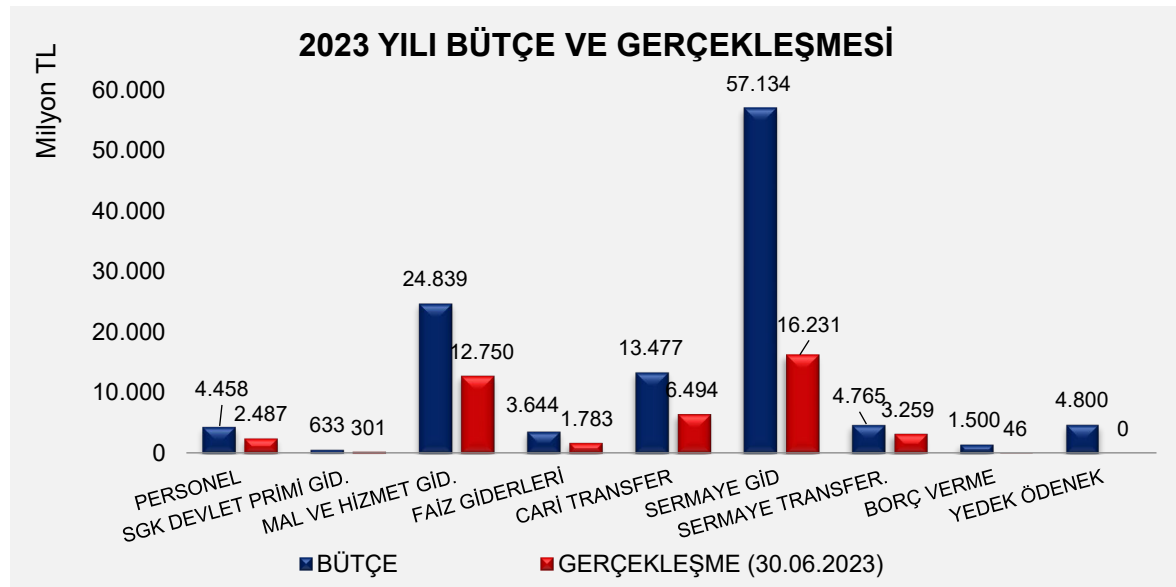

Belediyemiz 2023 mali yılı bütçesinde; **Personel Giderleri** için 4.458 milyon TL, **Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri** için 633 milyon TL, **Mal ve Hizmet Alım Giderleri** için 24.839 milyon TL, **Faiz Giderleri** için 3.644 milyon TL, **Cari Transferler** için 13.477 milyon TL, **Sermaye Gid erleri** için 57.134 milyon TL, **Sermaye Transferleri** için 4.765 milyon TL, **Borç verme** için 1.500 milyon TL, **Yedek Ödenek** için de 4.800 milyon TL olmak üzere toplam 115.250 milyon TL ödenek ayrılmıştır.

2023 yılı gider bütçesinin ekonomik sınıflandırmaya göre ilk altı aylık gerçekleşme oranları ile toplam gerçekleşme içindeki payları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Ocak-Haziran Dönemi Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Gider Gerçekleşmeleri ile Toplam Gerçekleşme İçindeki Paylar

AÇIKLAMA - Milyon TL	BÜTÇE	GERÇEKLEŞME (30.06.2023)	TOPLAM BÜTÇEYE ORANI	GERÇ/ BÜTÇE ORANI	TOPLAM GERÇ. İÇİNDEKİ PAYI
PERSONEL	4.458	2.487	4%	56%	6%
SGK DEVLET PRİMİ GİD.	633	301	1%	48%	1%
MAL VE HİZMET GİD.	24.839	12.750	22%	51%	29%
FAİZ GİDERLERİ	3.644	1.783	3%	49%	4%
CARİ TRANSFER	13.477	6.494	12%	48%	15%
SERMAYE GİD	57.134	16.231	50%	28%	37%
SERMAYE TRANSFER.	4.765	3.259	4%	68%	8%
BORÇ VERME	1.500	46	1%	3%	0%
YEDEK ÖDENEKLER	4.800	-	4%		
TOPLAM	115.250	43.350	100%	38%	100%

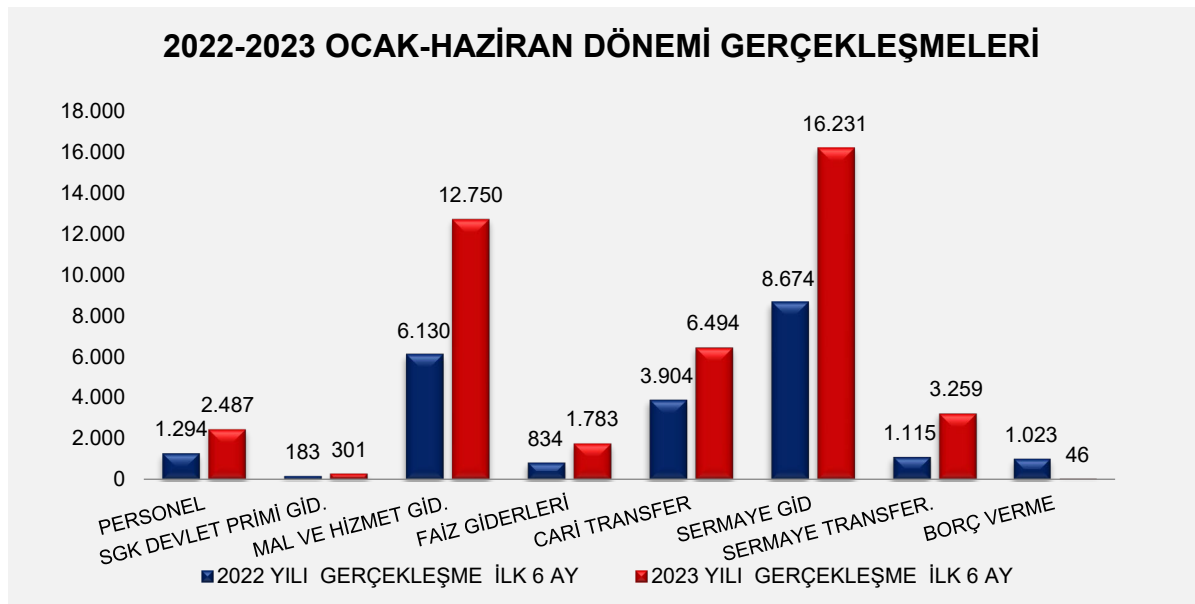

115.250 milyon TL olarak belirlenen bu ödeneklerin gider kalemlerine göre bütçeden aldığı paylara bakacak olursak; Personel Giderlerimiz ile Sosyal Güvenlik Kurumlarına Ödenen Devlet Primi Giderlerine %4, Mal ve Hizmet Alım Giderlerine %22, Faiz Giderlerine %3, hane

halklarına yapılan sosyal amaçlı yardımlar, sübvansiyon giderleri, Olimpiyat Oyunları Hazırlama ve Düzenleme Kurumu'na ödediğimiz olimpiyat payı, mahalli idare birliklerine katılma payları, İller Bankası ortaklık payı vb. giderlerimizden oluşan Cari Transferlere %12, tamamı yatırımlardan oluşan Sermaye Giderlerine %50, bağlı kuruluşumuz olan İ.E.T.T. Genel Müdürlüğü'ne yapılan yardımlar ile kanun gereği bütçemizden Kalkınma Ajansı ayrılan pay ödemeler ile ilçelere yapılan yardımlardan oluşan Sermaye Transferlerine %4, İştirakimiz olan şirketlerin sermaye artırımlarına katılma paylarımız ile İ.E.T.T.'ye verilen borçlardan oluşan Borç Verme kalemine %1, yine önemli bir kısmı yatırımların finansmanı amacıyla kullanılacak olan Yedek Ödenek kalemine %4 oranında bütçeden pay ayrılmıştır.

Tablo 4: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Gider Gerçekleşmeleri, Artış-Azalış Oranları ile Toplam Gerçekleşme İçindeki Payları

AÇIKLAMA - Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME İLK 6 AY	2023 YILI GERÇEKLEŞME İLK 6 AY	GERÇ. ARTIŞ AZALIŞ ORANI (+,-)	TOP. GERÇ. İÇ. PAYI (2022)	TOP. GERÇ. İÇ. PAYI (2023)
PERSONEL GİDERLERİ	1.294	2.487	92%	6%	6%
SGK DEVLET PRİMİ GİD.	183	301	65%	1%	1%
MAL VE HİZMET GİD.	6.130	12.750	108%	26%	29%
FAİZ GİDERLERİ	834	1.783	114%	4%	4%
CARİ TRANSFERLER	3.904	6.494	66%	17%	15%
SERMAYE GİDERLERİ	8.674	16.231	87%	37%	37%
SERMAYE TRANSFER.	1.115	3.259	192%	5%	8%
BORÇ VERME	1.023	46	-96%	4%	0%
TOPLAM	23.157	43.350	87%	100%	100%

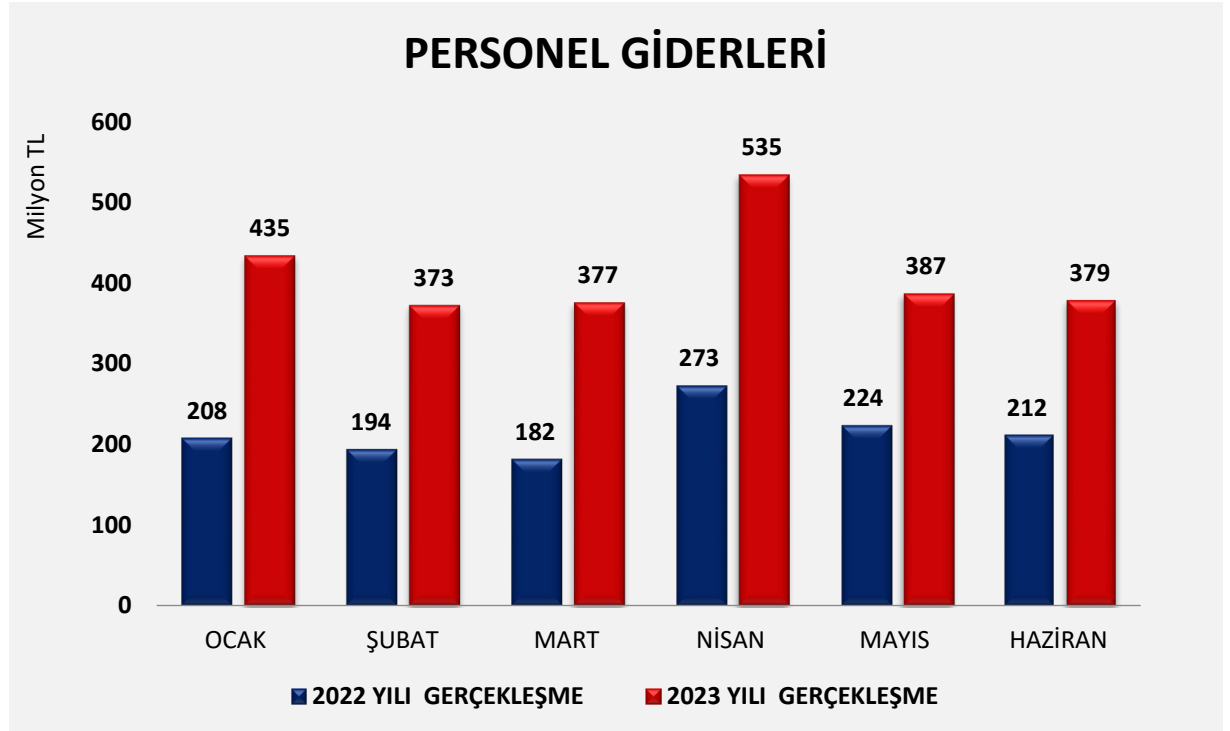

01. Personel Giderleri

2023 yılının ilk altı ayında, 2022 yılının aynı dönemine göre söz konusu giderlerde %92 oranında bir artış göstererek 2.487 milyon TL gerçekleşmiştir. 2022 yılının ilk 6 ayında bütçesinin %65'si gerçekleşmiş iken 2023 yılında bu oran %56 olmuştur (bkz. Tablo 2). Personel giderlerinin toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı 2022 ve 2023 yılları için %6 olmuştur (bkz. Tablo 4).

Tablo 5: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Personel Giderleri Gerçekleşmeleri

AYLAR - Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	208	435	109%
ŞUBAT	194	373	92%
MART	182	377	107%
NİSAN	273	535	96%
MAYIS	224	387	73%
HAZİRAN	212	379	79%
TOPLAM	1.294	2.487	92%

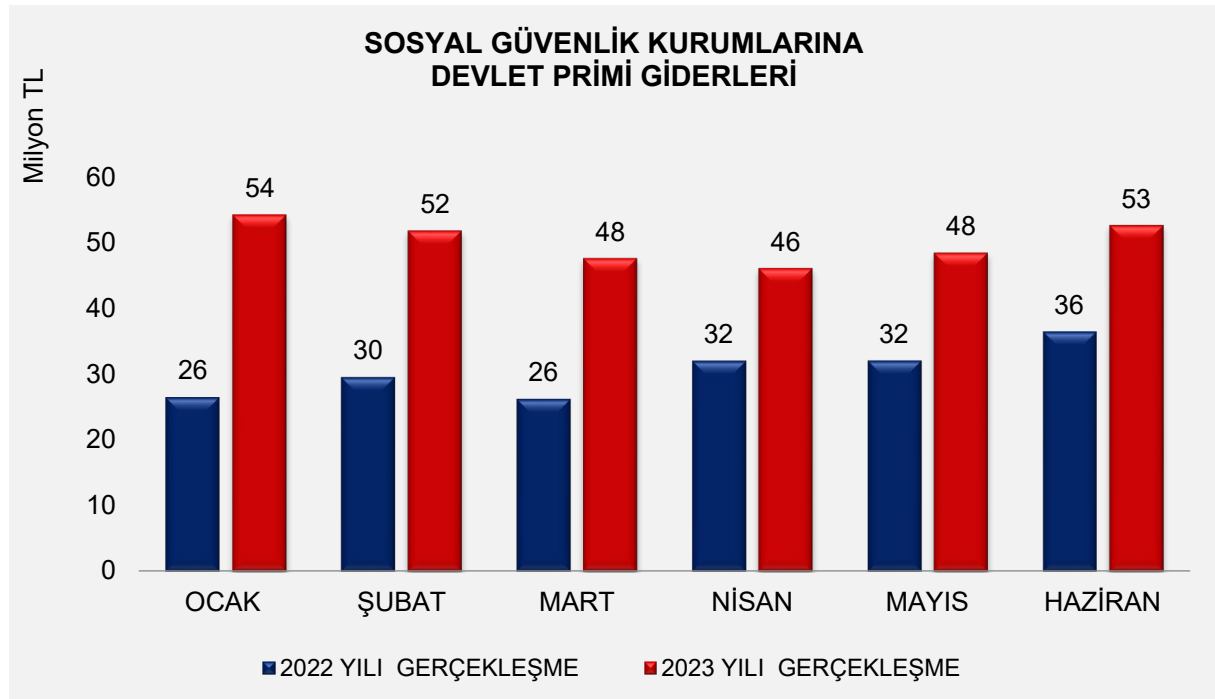

02. Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri

2022 yılının ilk altı ayında bütçesine göre gerçekleşme oranı %61 iken 2023 yılında bu oran %48 olmuştur (bkz. Tablo 2). 2023 yılında Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri bir önceki yıla göre %65’lik bir artış göstererek 301 milyon TL olmuştur. Bu harcama kaleminin toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı 2022 ve 2023 yılları için %1 olmuştur (bkz. Tablo 4).

Tablo 6: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	26	54	105%
ŞUBAT	30	52	75%
MART	26	48	82%
NİSAN	32	46	44%
MAYIS	32	48	51%
HAZİRAN	36	53	44%
TOPLAM	183	301	65%

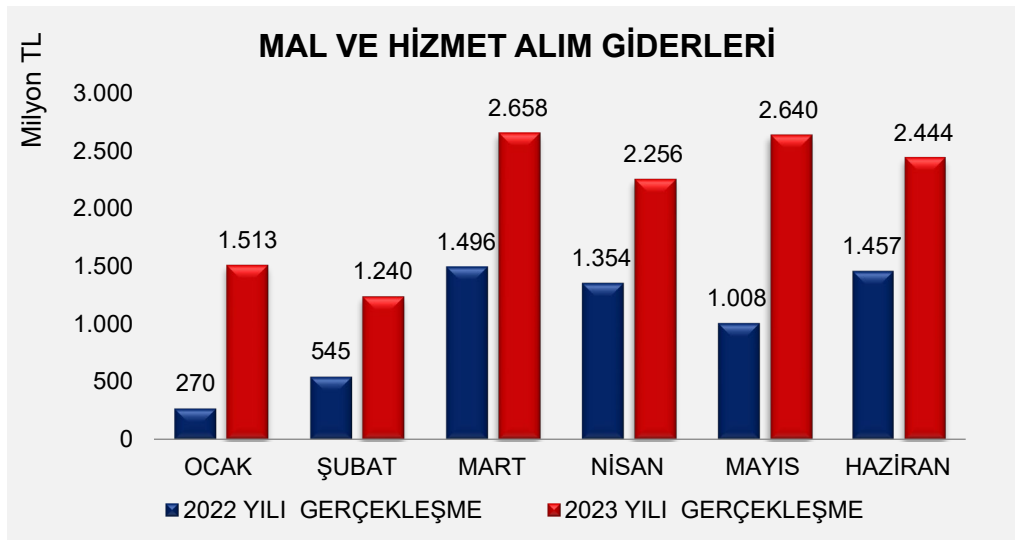

03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri

2023 yılı Ocak-Haziran döneminde; park bahçe düzenlemeleri, katı atıkların işlenmesi ve geri kazanımı, yolların meydanların geçitlerin temizliği, kıyı ve sahillerimizin temizlik ve düzenlenmesi, kentsel dönüşüm projeleri, meslek edindirme kursları, kadın sağlığı merkezlerinin işletilmesi, itfaiye, zabıta ve güvenlik ile ilgili doğrudan temin kapsamında personel hizmetleri alımları, tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, yolluklar vb. giderlerden oluşan mal ve hizmet alım giderleri için toplam 12.750 milyon TL harcama yapılmıştır. 2022 yılının aynı döneminde 6.130 milyon TL harcama yapılmış ve 2023 yılında söz konusu giderlerde 2022 yılına göre %108 oranında bir artış göstererek 12.750 milyon TL olmuştur. Mal ve hizmet alım giderlerinin toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı 2022 yılında %26 iken 2023 yılında bu oran %29 oranında olmuştur (bkz. Tablo 4). Mal ve hizmet alım giderlerinin 2022 ve 2023 yıllarında bütçelerine göre gerçekleşme oranı %51 olmuştur (bkz. Tablo 2).

Tablo 7: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Mal ve Hizmet Alım Giderleri Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	270	1.513	460%
ŞUBAT	545	1.240	128%
MART	1.496	2.658	78%
NİSAN	1.354	2.256	67%
MAYIS	1.008	2.640	162%
HAZİRAN	1.457	2.444	68%
TOPLAM	6.130	12.750	108%

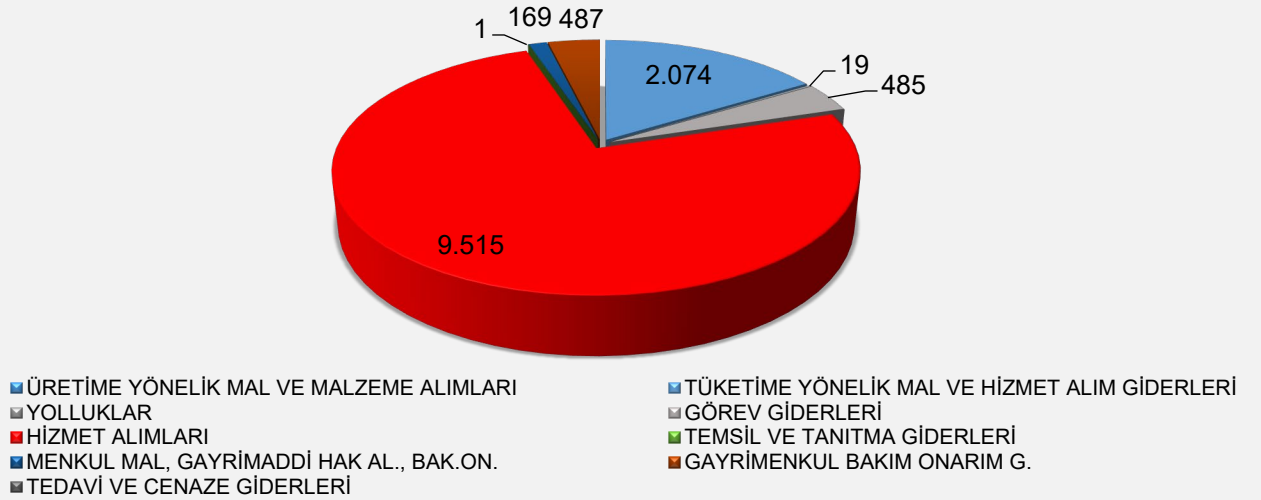

Tablo 8: 2023 Yılı Mal ve Hizmet Alım Giderleri Bütçesi ve Ocak-Haziran Dönemi

Gerçekleşmeleri

MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ - Milyon TL	İLK BÜTÇE	SON BÜTÇE	GERÇEKLEŞME (30.06.2023)	GERÇ / BÜTÇE ORANI	TOPLAM GERÇ. İÇİN. PAYI
ÜRETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	2	2	0	10%	0%
TÜKETİME YÖNELİK MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	3.223	3.510	2.074	64%	16%
YOLLUKLAR	10	26	19	182%	0%
GÖREV GİDERLERİ	549	918	485	88%	4%
HİZMET ALIMLARI	20.216	20.808	9.515	47%	75%
TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	13	12	1	6%	0%
MENKUL MAL, GAYRİMADDİ HAK AL., BAK.ON.	702	701	169	24%	1%
GAYRİMENKUL BAKIM ONARIM G. TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	123	491	487	395%	4%
0	0	0	0		0%
TOPLAM	24.839	26.468	12.750	51%	100%

MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ GERÇEKLEŞMESİ - Milyon TL (30.06.2023)

2023 yılının ilk altı ayında 12.750 milyon TL olarak gerçekleşen mal ve hizmet alım giderleri içerisinde en önemli payı 9.515 milyon TL ile yukarıda da sayılan park bahçe düzenlemeleri, katı atıkların işlenmesi ve geri kazanımı, yolların meydanların geçitlerin temizliği, kıyı ve sahillerimizin temizlik ve düzenlenmesi, kentsel dönüşüm projeleri, meslek edindirme kursları, kadın sağlığı merkezlerinin işletilmesi, itfaiye, zabıta ve güvenlik ile ilgili doğrudan temin kapsamında personel hizmetleri alımları (KHK) gibi önemli gider kalemlerinden oluşan **Hizmet Alımları** kalemi almıştır.

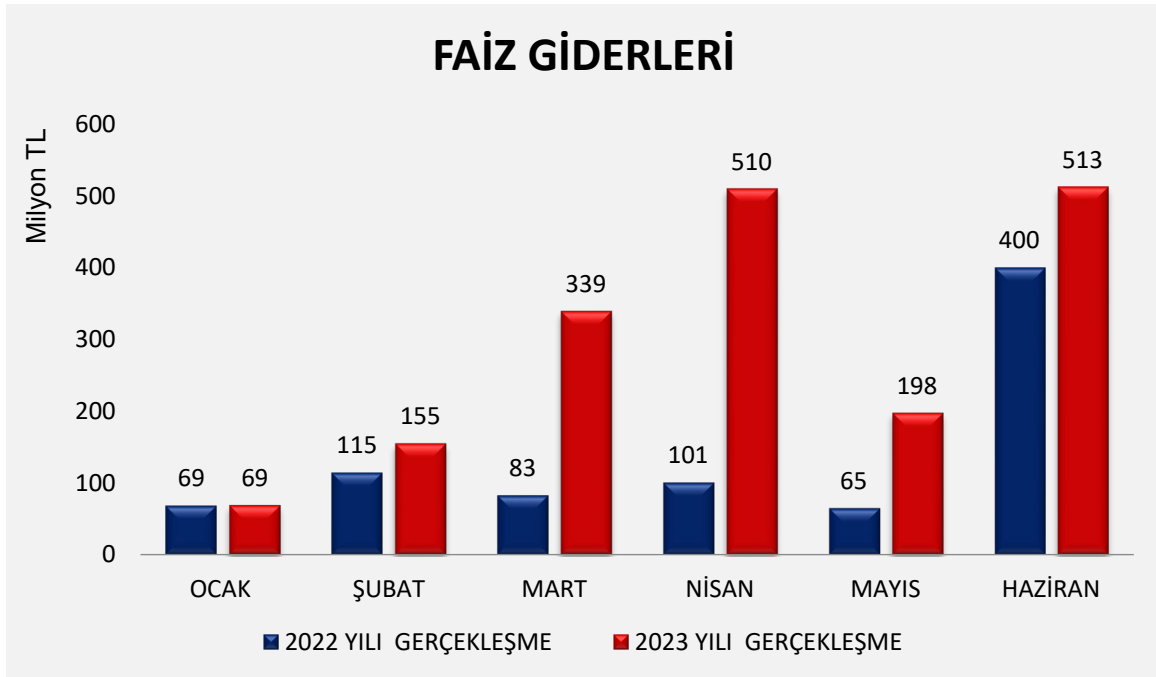
2022 yılının aynı döneminde yine “Hizmet Alımları” kalemi 4.582 milyon TL ile mal ve hizmet alımları gerçekleşmesi içinde yine en büyük payı almıştır.

04. Faiz Giderleri

2023 yılının Ocak-Haziran döneminde iç borç için 274 milyon TL, dış borç için 1.509 milyon TL toplam 1.783 milyon TL faiz ödemesi yapılmıştır. 2022 yılının ilk altı ayında bütçesinin %53'ü gerçekleşmiş iken 2023 yılının ilk altı ayın bu oran %49 olmuştur (bkz. Tablo 2). Faiz giderlerinin toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı 2022 ve 2023 yıllarının ilk 6 aylık döneminde %4 olmuştur (bkz. Tablo 4).

Tablo 9: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Faiz Giderleri Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	69	69	0%
ŞUBAT	115	155	34%
MART	83	339	307%
NİSAN	101	510	403%
MAYIS	65	198	203%
HAZİRAN	400	513	28%
TOPLAM	834	1.783	114%

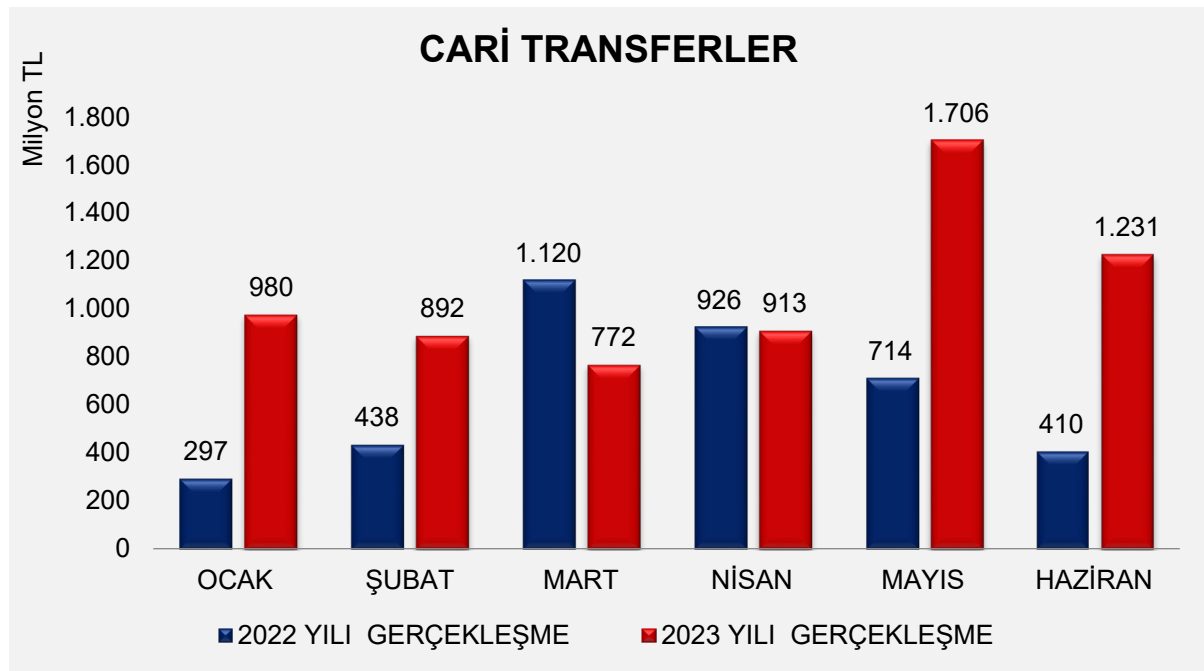

05. Cari Transferler

Kurumumuz bütçesinden ilgili mevzuat gereği ayrılan, Olimpiyat Kurulu, Türkiye Belediyeler Birliği, İller Bankası, Darülaceze, Verem Savaş Derneği gibi kanuni pay ödemeleri, üyesi olunan yurtiçi ve yurtdışı kuruluşlar ile mahalli idare birlikleri üyelik aidat ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumu ek karşılıklar vb. ile fakir ve muhtaç kimselere yapılan yardımlar ile ulaşım için yapılan sübvansiyon yardımları (ücretsiz ve indirimli) Cari Transferler kalemi altında yer almaktadır. 2022 yılının aynı döneminde 3.904 milyon TL ile %95 oranında gerçekleşirken, 2023 yılının aynı döneminde 6.494 milyon TL ile bu oran %48 olmuştur (bkz. Tablo 2). Cari transfer gerçekleşmesinin 2022 yılında toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı %17 iken 2023 yılında bu oran %15 olmuştur (bkz. Tablo 4).

Tablo 10: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Cari Transfer Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	297	980	230%
ŞUBAT	438	892	104%
MART	1.120	772	-31%
NİSAN	926	913	-1%
MAYIS	714	1.706	139%
HAZİRAN	410	1.231	200%
TOPLAM	3.904	6.494	66%

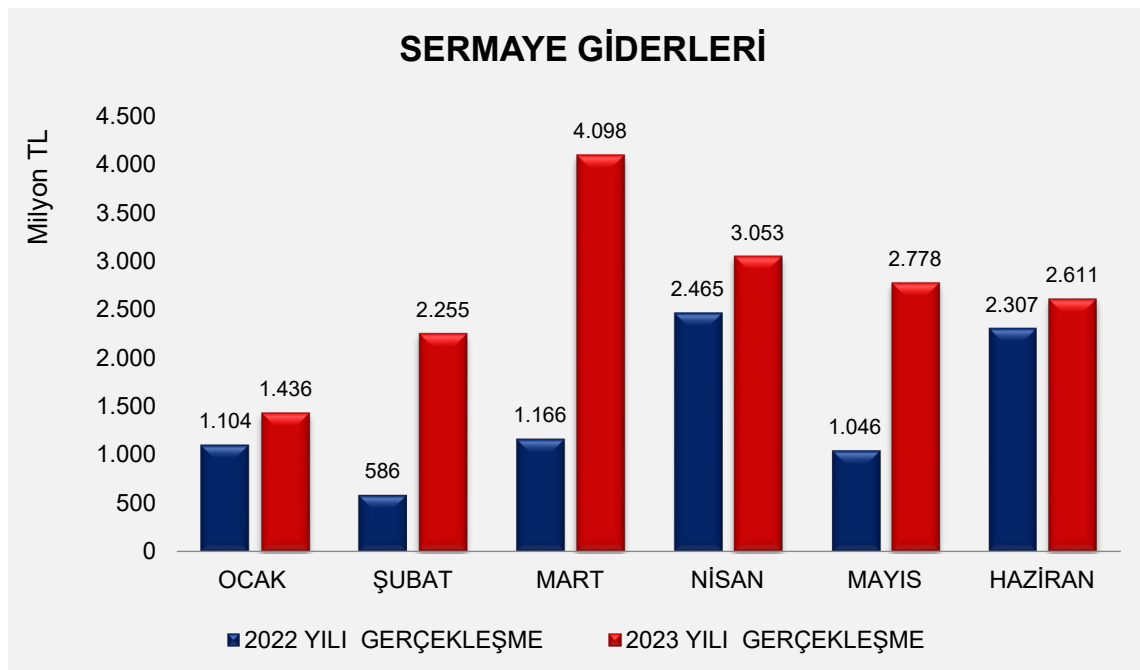

06. Sermaye Giderleri

2023 Yılı Ocak-Haziran döneminde; kamulaştırma, metro yatırımları, dere ıslahları, alt-üstgeçitler, köprülÜ kavşak ve viyadük yapımları, trafik ve yol düzenleme işleri, asfaltlama, otopark yapımları, eğitim binaları gibi yatırım giderlerimizin yer aldığı sermaye giderleri için toplam 16.231 milyon TL harcama yapılmıştır. 2022 yılının aynı döneminde 8.674 milyon TL harcama yapılmış ve 2023 yılında söz konusu giderlerde 2022 yılına göre %87'lük bir artış olmuştur. Sermaye giderlerinin Ocak-Haziran döneminde toplam gider gerçekleşmesi içindeki payı 2022 ve 2023 yıllarında %37 olmuştur (bkz. Tablo 4). Yine sermaye giderlerinin 2022 yılının ilk altı aylık bütçe gerçekleşme oranı %48 olurken, 2023 yılında bu oran %28 olmuştur (bkz. Tablo 2).

Tablo 11: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Sermaye Giderleri Gerçekleşmeleri

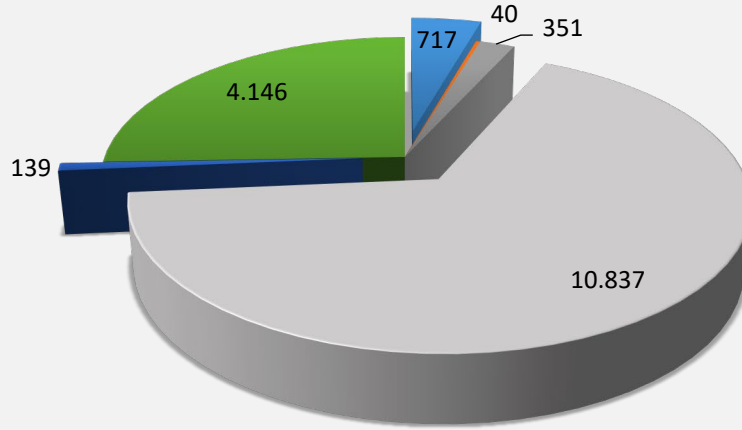
AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	1.104	1.436	30%
ŞUBAT	586	2.255	285%
MART	1.166	4.098	252%
NİSAN	2.465	3.053	24%
MAYIS	1.046	2.778	166%
HAZİRAN	2.307	2.611	13%
TOPLAM	8.674	16.231	87%

Tablo 12: Sermaye Giderleri 2023 Yılı Bütçesi ve Ocak-Haziran Dönemi Gerçekleşmeleri

SERMAYE GİDERLERİ	İLK BÜTÇE	SON BÜTÇE	GERÇEKLEŞME (30.06.2023)	GERÇ/BÜTÇE ORANI	TOPLAM GERÇ. İÇİNDEKİ PAYI
MAMUL MAL ALIMLARI	4.962	4.998	717	14%	4%
GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	68	75	40	59%	0%
GAYRİMENKUL ALIM VE KAMULAŞTIRMASI	2.156	2.123	351	16%	2%
GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİD.	39.201	38.079	10.837	28%	67%
MENKUL MALLARIN BÜYÜK ONARIM GİD.	594	658	139	23%	1%
GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİD.	10.154	10.150	4.146	41%	26%
TOPLAM	57.134	56.082	16.231	28%	100%

SERMAYE GİDERLERİ GERÇEKLEŞMESİ - Milyon TL (30.06.2023)

- MAMUL MAL ALIMLARI
- GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI
- GAYRİMENKUL ALIM VE KAMULAŞTIRMASI
- GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİD.
- MENKUL MALLARIN BÜYÜK ONARIM GİD.
- GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİD.

2023 yılının ilk altı ayında 16.231 milyon TL gerçekleşmiş olan sermaye giderleri içinde en yüksek harcama 10.837 milyon TL ile gayrimenkul sermaye üretim giderleri için yapılmıştır.

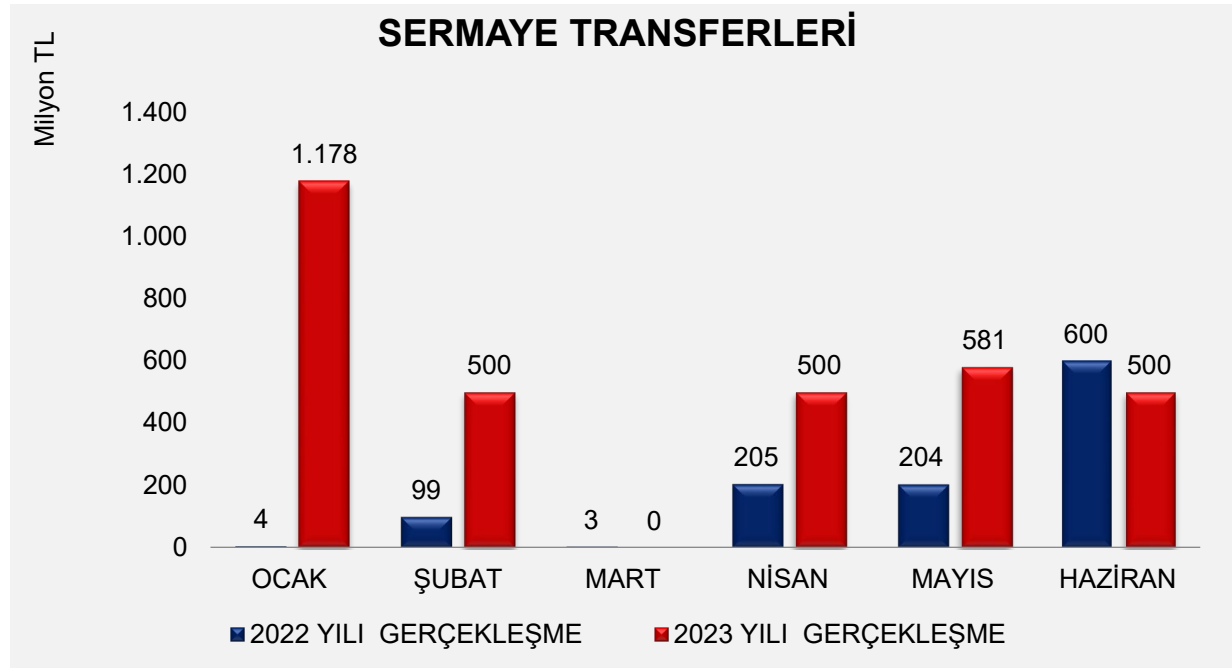
2022 yılının aynı döneminde en yüksek gerçekleşme 5.774 milyon TL ile yine gayrimenkul sermaye üretim giderlerinde olmuştur.

07. Sermaye Transferleri

Sermaye transferlerinin önemli bir tutarı bağlı kuruluşumuz olan İ.E.T.T. Genel Müdürlüğü'ne yapılan yardımlar ile kanun gereği bütçemizden Kalkınma Ajansı'na ayrılan pay ödemeler ile ilçelere yapılan yardımlardan oluşmaktadır. Sermaye Transferleri 2022 yılının ilk altı ayında 1.115 milyon TL ile bütçesinin %39'u oranında, 2023 yılının ilk altı ayında ise 3.259 milyon TL ile bütçesinin %68'i oranında gerçekleşmiştir (bkz. Tablo 2).

Tablo 13: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Sermaye Transfer Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/ AZALIŞ ORANI
OCAK	4	1.178	-
ŞUBAT	99	500	404%
MART	3	0	-100%
NİSAN	205	500	144%
MAYIS	204	581	185%
HAZİRAN	600	500	-17%
TOPLAM	1.115	3.259	192%

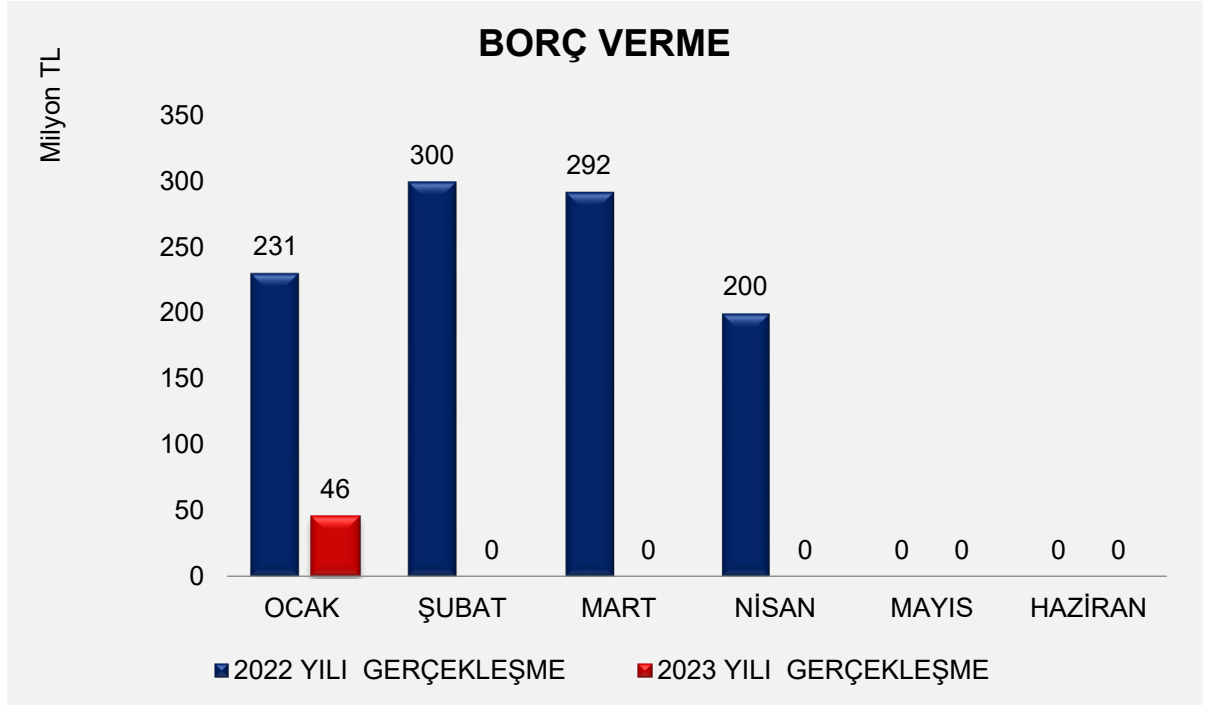

08. Borç Verme

Bağlı kuruluşlarımıza yapılan borç verme ve Kurumumuz iştiraki şirketlere yapılan sermaye artışı bu kapsamda yapılmaktadır. Borç verme kaleminde 2022 yılının ilk altı ayında 1.023 milyon TL ile bütçesinin %197'si oranında, 2023 yılının ilk altı ayında ise 46 milyon TL ile bütçesinin %3'ü oranında gerçekleşme olmuştur (bkz. Tablo 2).

Tablo 14: 2022-2023 Yılları Ocak-Haziran Dönemi Borç Verme Gerçekleşmeleri

AYLAR – Milyon TL	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME
OCAK	231	46
ŞUBAT	300	0
MART	292	0
NİSAN	200	0
MAYIS	0	0
HAZİRAN	0	0
TOPLAM	1.023	46

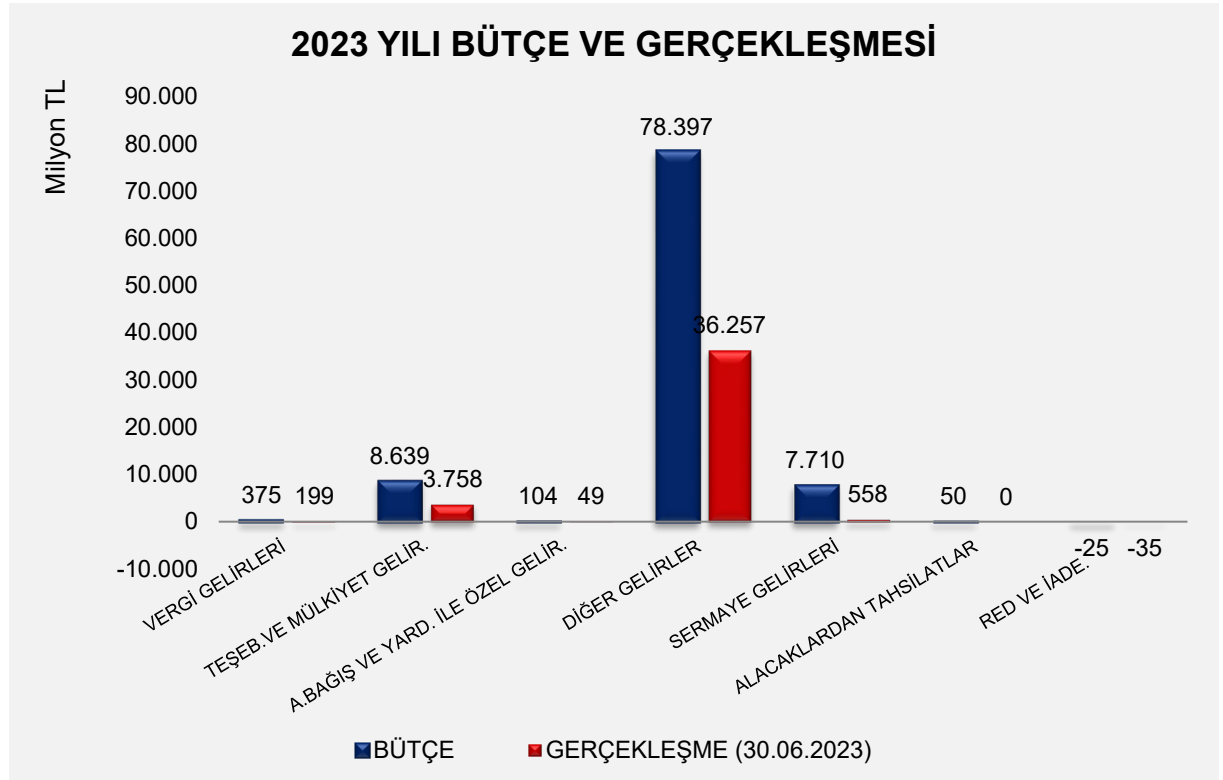

B. BÜTÇE GELİRLERİ

2023 yılı bütçemizin gelir kısmı; %0,39 vergi gelirleri, %9,07 teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, %0,11 alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler, %82,31 diğer gelirler, %8,09 sermaye gelirleri ve %0,05 alacaklardan tahsilat olmak üzere toplam 95.250 milyon TL olarak tahmin edilmiştir.

Tablo 15: 2023 Yılı Gelir Bütçesi ve Altı Aylık Gerçekleşmesi

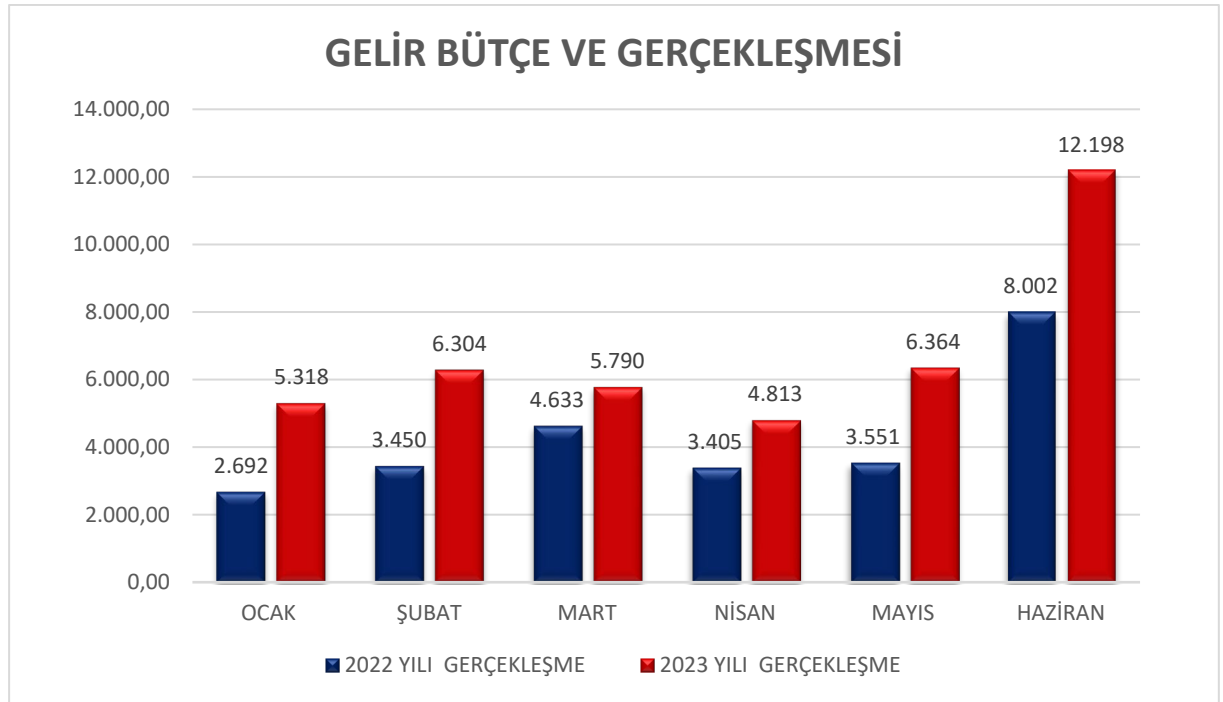
AÇIKLAMA	BÜTÇE	GERÇEKLEŞME (30.06.2023)	TOPLAM BÜTÇEYE ORANI	GERÇ/ BÜTÇE ORANI	TOPLAM GERÇ. İÇİNDEKİ PAYI
VERGİ GELİRLERİ	375	199	0,39%	53,07%	0,49%
TEŞEB. VE MÜLKİYET GELİR.	8.639	3.758	9,07%	43,50%	9,21%
A.BAĞIŞ VE YARD. İLE ÖZEL GELİR.	104	49	0,11%	47,12%	0,12%
DİĞER GELİRLER	78.397	36.257	82,31%	46,25%	88,90%
SERMAYE GELİRLERİ	7.710	558	8,09%	7,24%	1,37%
ALACAKLARDAN TAHSİLATLAR	50	0	0,05%	0,00%	0,00%
RED VE İADE.	-25	-35	-0,03%	140,00%	-0,09%
TOPLAM	95.250	40.786	100,00%	42,82%	100,00%

Ocak-Haziran 2023 döneminde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bütçe gelirleri, geçen yılın aynı dönemine göre %58,50 oranında artarak 40.787 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, bütçe hedefinin %42,82'sine ulaşılmış durumdadır.

Tablo 16: 2022 ve 2023 Yılları Ocak-Haziran Arası Aylık Gelir Gerçekleşmeleri ve Artış/Azalış Oranları

AYLAR	2022 YILI GERÇEKLEŞME	2023 YILI GERÇEKLEŞME	ARTIŞ/AZALIŞ ORANI
OCAK	2.692	5.318	97,54%
ŞUBAT	3.451	6.304	82,68%
MART	4.633	5.790	24,97%
NİSAN	3.405	4.813	41,36%
MAYIS	3.551	6.364	79,21%
HAZİRAN	8.002	12.198	52,44%
TOPLAM	25.733	40.786	58,49%

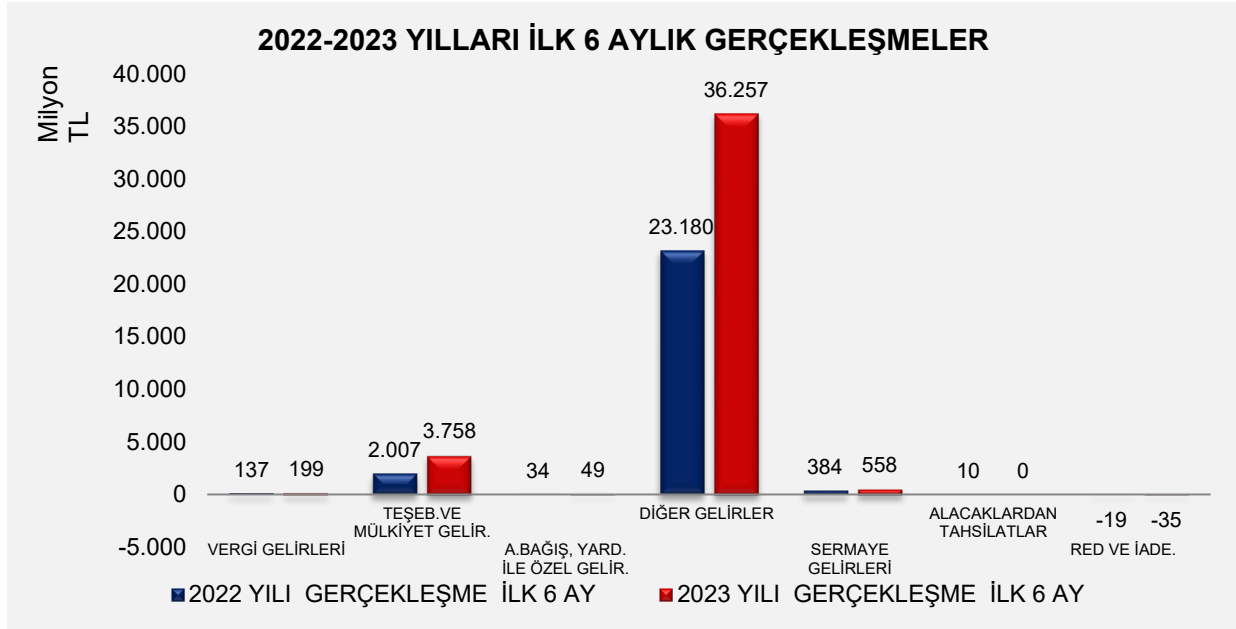

Tablo 17’de ise 2022 yılının ilk 6 aylık gerçekleştirmeleri gelir türü bazında, 2023 yılının aynı dönemi ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Haziran sonu itibariyle, gelir bütçe gerçekleştirmeleri içinde, Vergi Gelirlerinin payı 2022 yılında %0,53 iken, 2023 yılında %0,49; Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin payı 2022 yılında %7,80 iken, 2023 yılında %9,21, Alınan

Bağış ve Yardımların payı 2022 yılında %0,13 iken, 2023 yılında %0,12; Faizler, Paylar ve Cezalardan oluşan Diğer Gelirlerin payı 2022 yılında %90,08 iken, 2023 yılında %88,90 Sermaye Gelirlerinin payı 2022 yılında %1,49 iken, 2023 yılında %1,37, Alacaklardan Tahsilatlar 2022 yılında %0,04 iken, 2023 yılında 400 bin TL düzeyinde olmuştur.

Tablo 17: 2022 ve 2023 Yılları İlk Altı Aylık Gelir Gerçekleşmeleri ve Artış- Azalış Oranları, Toplam Gerçekleşme İçindeki Payları

AÇIKLAMA	2022 YILI GERÇEKLEŞME İLK 6 AY	2023 YILI GERÇEKLEŞME İLK 6 AY	GERÇ.ARTIŞ AZALIŞ ORANI (+,-)	TOP. GERÇ. İÇ. PAYI (2022)	TOP. GERÇ. İÇ. PAYI (2023)
VERGİ GELİRLERİ	137	199	45,26%	0,53%	0,49%
TEŞEB. VE MÜLKİYET GELİR.	2.007	3.758	87,24%	7,80%	9,21%
A.BAĞIŞ, YARD. İLE ÖZEL GELİR.	34	49	44,12%	0,13%	0,12%
DİĞER GELİRLER	23.180	36.257	56,42%	90,08%	88,90%
SERMAYE GELİRLERİ	384	558	45,31%	1,49%	1,37%
ALACAKLARDAN TAHSİLATLAR	10	0	-100,00%	0,04%	0,00%
RED VE İADE.	-19	-35	84,21%	-0,07%	-0,09%
TOPLAM	25.733	40.786	58,50%	100,00%	100,00%

01. Vergi Gelirleri

İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ve harçlardan oluşan vergi gelirleri 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde 199 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde bizzat İstanbul

Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen vergi gelirlerinin 137 milyon TL olduğu dikkate alındığında, bu gelir kaleminde %45,26 oranında bir artış görülmektedir.

03. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde 3.758 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin 2 milyar TL olduğu dikkate alındığında, bu gelir kaleminde %87,24 oranında bir artış olmuştur.

04. Alınan Bağış ve Yardımlar

Alınan Bağış ve Yardımlar 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde 49 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde Alınan Bağış ve Yardımların 34 milyon TL olduğu dikkate alındığında bu gelir kaleminde %44,12'lik artış meydana geldiği görülmektedir.

05. Diğer Gelirler (Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar, Faizler ve Ceza Gelirleri)

Diğer gelirler kalemi, kişi ve kurumlardan alınan paylar, faizler ve ceza gelirlerinden oluşmaktadır. 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde Diğer Gelirler 36.257 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde Diğer Gelirler kaleminin 23.180 milyon TL olduğu dikkate alındığında, Diğer Gelirlerin artış oranı %56,42'dir. Diğer Gelirler başlığının toplam bütçe gelirleri içinde en önemli yere sahip olmasının sebebi, genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan payların, Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar başlığı altında bu bölümde yer almasıdır. Ocak-Haziran 2023 döneminde genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar 35.158 milyon TL olarak gerçekleşerek, toplam gelirlerin %86,20'sini oluşturmuştur. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde genel bütçe vergi gelirlerinden alınan payın 22.244 milyon TL olduğu dikkate alındığında, bu gelirin artış oranı %58,06 düzeyindedir.

06. Sermaye Gelirleri

Taşınır ve Taşınmaz Satışlarından oluşan Sermaye Gelirleri kalemi 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre %45,31 artışla 558 milyon TL olmuştur. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde Sermaye Gelirleri 384 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

08. Alacaklardan Tahsilatlar

Alacaklardan Tahsilât Gelirleri 2023 yılı Ocak-Haziran döneminde 441 bin TL olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılı Ocak-Haziran döneminde Alacaklardan Tahsilâtlarda 10 milyon TL gerçekleştirme sağlanmıştır.

C. FİNANSMAN

Bilindiği üzere Büyükşehir Belediyemizin ulaşım, alt yapı, çevre, itfaiye, vb. alanlar da yapılan büyük ölçekli yatırımlarının hızlı bir şekilde tamamlanabilmesi için ilave kaynaklara ihtiyaç duyulabilmektedir. İhtiyaç duyulan bu ilave kaynakların temini için Büyükşehir Belediye Meclisimizin kararları doğrultusunda iç ve dış borçlanma yapılmıştır. 2023 yılının Ocak-Haziran döneminde 889 milyon TL iç borç kullanım, 1.125 milyon TL iç borç geri ödemesi gerçekleştirilmiştir. Yine aynı dönemde 1.369 milyon TL dış borç kullanım, 3.480 milyon TL dış borç geri ödemesi gerçekleştirilmiştir. 2023 yılında 1.209 milyon TL de nakit mevcudumuz bulunmaktadır. 2022 yılının ilk altı aylık döneminde 1.200 milyon TL iç borç kullanım, 1.018 milyon TL iç borç geri ödemesi gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde yapılan dış borç kullanım 5.418 milyon TL, dış borç geri ödemesi ise 2.641 milyon TL'dir.

Tablo 18: 2022 ve 2023 Yılları Bütçesi ve İlk Altı Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri

AÇIKLAMA – Milyon TL	2022 BÜTÇE	2023 BÜTÇE	2022 GERÇEKLEŞME (30.06.2022)	2023 GERÇEKLEŞME (30.06.2023)
İÇ BORÇLANMA	1.672	2.640	182	-236
Kullanım	3.754	5.449	1.200	889
Ödeme	-2.082	-2.810	-1.018	-1.125
DIŞ BORÇLANMA	1.932	10.265	2.777	-2.112
Kullanım	5.710	18.069	5.418	1.369
Ödeme	-3.778	-7.804	-2.641	-3.480
LİKİDİTE AMAÇLI TUTULAN NAKİT, MEVDUAT VE MENKUL KIYMETLERDEKİ DEĞİŞİKLİKLER	4.396	7.096	4.540	1.209
Döviz Cinsinden Banka Hesapları	3.480	996	1.869	692
Döviz Cinsinden Tahviller	916	6.100	2.671	517
TOPLAM	8.000	20.000	7.498	-1.139

II. OCAK-HAZİRAN 2023 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLEN FAALİYETLER

115.250 milyon TL olan 2023 yılı bütçemizden en büyük payı 57.134 milyon TL ile “Sermaye Giderleri” almış ve bu dönemde de en yüksek harcama 16.231 milyon TL ile tamamı yatırım olan bu gider grubu için yapılmıştır. Bunun yanında “Hizmet Alımları” gider grubunda 24.839 milyon TL’lik bütçesi ve 12.750 milyon TL’lik gerçekleşmesi ile yatırımlardan sonraki en önemli gider kalekimizdir.

Yatırımlarımız içinde ulaşım ve çevre yatırımları bu yıl da en önemli payı almıştır. Ulaşım konusunda raylı sistem yatırımları öne çıkmaktadır.

2023 yılında;

Avrupa Yakasında;

- Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro Hattının 1.Etap 18 Km’lik Mahmutbey-Mecidiyeköy kısmı 28 Ekim 2020 tarihinde ve 2. Etap 2 Km’lik Mecidiyeköy-Yıldız kısmı 2 Ocak 2023 tarihinde hizmete açılmış olup kalan kısmı için yapım çalışmaları devam etmektedir.
- İkitelli-Ataköy Metro Hattının 2,1 Km’lik İkitelli-Bahariye kısmı 29 Mayıs 2021 tarihinde hizmete açılmış olup hattın tamamının 2024 yılında hizmete açılması planlanmaktadır.
- Eminönü-Alibeyköy Tramvay Hattını 9 Km’lik kısmı 1 Ocak 2021 tarihinde hizmete açılmış olup hattın tamamının açılması 2023 yılında hizmete açılması planlanmaktadır.
- Kirazlı-Halkalı Metro Hattı yapımı, yüklenicinin tek taraflı fesih talebi nedeniyle yeniden ihalesine çıkılmak üzere hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
- Mahmutbey-Bahçeşehir-Esenyurt Metro Hattın 6,8 Km’lik 1.Etap Mahmutbey-Hastane arası yapım çalışmaları devam etmektedir.
- Rumeli Hisarüstü - Aşiyan Füniküler Hattı İnşaat, Elektromekanik ve Araç Alımı işinde 28 Ekim 2022 tarihinde işletmeye açılarak tamamlanmıştır.
- Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey 300 Adet Metro Aracı Alımı İşi, finansman temin çalışmaları ile beraber araç üretim çalışmaları devam etmektedir.
- 34 Adet 5. Nesil Yerli Tramvay Aracı Üretilmesi Projesi ile ilgili ihale süreci tamamlanarak sözleşme imzalanmıştır.
- Kadıköy-Kaynarca-Sabiha Gökçen ve Pendik-Sabiha Gökçen Raylı Ulaşım Toplu Taşıma Sistemi 100 Adet Metro Aracı Temini ve İşletmeye Alma İşi ihalesi yapılmıştır.
- Ayrıca; işletme altındaki hatların ağır bakım onarım, güçlendirme ve yenileme işlerine yönelik ihaleler yapılarak sözleşmeye bağlanmıştır.

2023 yılında;

Anadolu yakasında;

-Çekmeköy-Sancaktepe-Sultanbeyli Metro Hattı,

-Kaynarca Merkez-Pendik Merkez-Fevzi Çakmak Metro Hattı,

-Ümraniye-Ataşehir-Göztepe Metro Hattı İnşaatları devam etmektedir. 2018 yılı içinde, Üsküdar-Ümraniye-Çekmeköy Metro Hattının 2. Etabı olan Yamanevler-Çekmeköy Metrosu da işletmeye açılmıştır. 06.01.2023 tarihinde Dudullu-Bostancı Metro Hattı işletmeye açılmıştır.

Dudullu-Bostancı İle Mahmutbey-Esenyurt Metro Hatları Raylı Ulaşım Toplu Taşıma Sistemi 120 Adet Metro Aracı Temini ve İşletmeye Alma İşi kapsamında 80 adet araç Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro Hattında kullanılmaya başlanmıştır. Geriye kalan 40 adet araç da Dudullu-Bostancı Metro Hattında Kullanılmaya başlanmıştır.

Üsküdar-Ümraniye-Çekmeköy Raylı Ulaşım Toplu Taşıma Sistemi 126 Adet Metro Aracı Temini Ve İşletmeye Alma İşi kapsamında 24 adet araç alımı için iş artışı yapılmış olup araçların tamamı teslim alınmıştır.

Ulaşım konusundaki yatırımlarımız elbette raylı sistemlerle sınırlı değildir. İstanbul gibi her gün büyük bir hızla artan araç yoğunluğu nedeniyle karayollarımızın da geliştirilmesine büyük önem verilmekte olup; yol, kavşak, tünel, üstgeçit, altgeçit, otopark vb. yatırımlar devam etmekte olduğu gibi indirimli ulaşım hizmetleri ile halkımıza desteğimiz sürmektedir.

Çevre konusunda ise özellikle İstanbul genelindeki koruların, parkların ve kent ormanlarının yapım işi, bakımı ve onarımı ile İBB Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi Yapımı İşi ile ilgili yatırımlarımız için bütçemizden ciddi bir pay ayrılmıştır. Daha yeşil bir İstanbul için yapılan bu çalışmaların yanında daha temiz bir İstanbul için atık yönetimi ve geri kazanım faaliyetleri, ana arter, meydan, yol ve geçitlerin temizliği, kıyı ve denizlerin özel tekne ve teçhizatlarla temizlenmesi gibi önemli faaliyetlerimiz bulunmaktadır. İstanbul'un birçok ilçesinde, itfaiye binası, kültür merkezi, spor kompleksi, yüzme havuzu gibi hizmet tesislerinin yapımı ile tarihi eserlerin restorasyonları gerçekleştirilmektedir.

Bunların yanı sıra İstanbul halkının refahı için yapılan sosyal yardımlar (ücretsiz süt dağıtımı, ihtiyaç sahiplerine yapılan yardımlar) ile Sağlık, Eğitim ve Kültür alanında birçok yatırım ve hizmeti halkımızın ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda sunmaktayız.

Yatırım ve hizmetlerimizin çeşitliliği nedeniyle yukarıda faaliyetlerimize genel bir bakış açısıyla yer verilebilmiştir. Bunların yanında İstanbul halkının huzur ve refahını

arttırmaya yönelik birçok faaliyetimiz, etkin kaynak kullanımı göz önünde bulundurularak sürdürülmektedir.

III. TEMMUZ-ARALIK 2023 DÖNEMİNE İLİŞKİN BEKLENTİLER VE HEDEFLER

A. Bütçe Giderleri

Geçmiş yıllar gider bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda ilk altı aylık dönemde bütçenin yaklaşık % 40'ının, ikinci altı aylık dönemde de kalan % 60'ının kullanıldığı görülmektedir. 2023 yılı sonu gider tahminlerimiz yapılırken; geçmiş yıllardaki gider gerçekleşme eğilimleri, ilk altı aydaki gider gerçekleşme ve gelir gerçekleşme oranlarımız, yatırım ve hizmetlerimiz, sosyal yardım harcamalarımızın ilk altı aylık dönemdeki performansı ve sonraki altı ayda bitirilmesi veya hızlandırılması düşünülen yatırımlarımızın giderlerimiz üzerindeki olası etkisi ile enflasyondaki artış oranları gibi kıstaslar dikkate alınmıştır. Bu kıstaslar göz önüne alındığında 2023 yılı sonu itibariyle gider gerçekleşme tutarının 115 milyar TL civarlarında olması beklenmektedir.

B. Bütçe Gelirleri

2023 yılı bütçesinde 95.250 milyon TL olarak hedeflenen İstanbul Büyükşehir Belediyesi gelirlerinin 95.500 milyon TL seviyesinde gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Toplam gelirlerimiz içinde en önemli payı oluşturan 5779 sayılı Kanun uyarınca genel bütçe vergi gelirlerinden sağladığımız gelirlere ilişkin bütçe hedefi 75.950 milyon TL iken yılsonu gerçekleşmesinin 82.850 milyon TL, diğer gelir kalemlerimizin ise bütçe hedefi 19.300 milyon TL iken, yıl sonu gerçekleşmesinin 12.650 milyon TL olacağı tahmin edilmektedir.

Gelir bütçemiz incelendiğinde beklenti ve hedeflerimizin ayrıntıları aşağıda açıklanmıştır;

Öz vergi gelirleri bütçe hedefi 375 milyon TL'nin iken yılsonu gerçekleşmesinde %5 oranında artış beklenmektedir.

Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri içerisinde yer alan kalemlerden mal ve hizmet satış gelirleri bütçe hedefi 8.639 milyon TL iken, yılsonu gerçekleşmesinin 7.500 milyon TL olarak gerçekleşeceği; Kurum Karlarındaki gerçekleşmenin beklentinin altında olmasının bu gelir kaleminin yılsonu gerçekleşmesine negatif etki yapacağı tahmin edilmektedir.

Alınan Bağış ve yardımlar kalemi bütçe hedefi 103 milyon TL olup bütçesinin 65 milyon TL olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Genel bütçe vergi gelirlerinden sağlanan payın gelişimi merkezi yönetimin vergi gelirleri tahsilâtı ile doğru orantılı bir seyir izlemektedir. 2023 yılında merkezi yönetimin tahsil ettiği vergi gelirlerinin gerçekleşmesinin Orta Vadeli Mali Plan tahmininin üzerinde olması nedeniyle İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin vergi gelirlerinden aldığı pay da bütçe öngörülerinin üzerinde gerçekleşmiştir. Yılsonu itibariyle bütçe tahmininin %9 oranında bir artışla gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Sermaye gelirlerinde bütçe hedefi 7.710 milyon TL iken, gayrimenkul satışlarının yapılamamasına bağlı olarak yılsonu gerçekleşmesinin 2.500 milyon TL civarında olacağı öngörülmektedir.

Alacaklardan tahsilat kalemi bütçe hedefi 50 milyon TL iken, yılsonu gerçekleşmesinin 10 milyon TL olacağı öngörülmektedir.

Özetle mevcut ekonomik göstergeler ve yılın ikinci yarısına ilişkin beklentiler dikkate alınarak yılsonu gelir gerçekleşmesinin 95.500 milyon TL civarında olacağı öngörülmektedir.

IV. TEMMUZ-ARALIK 2023 DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLECEK FAALİYETLER

2023 yılının ikinci altı aylık döneminde de yukarıda bir kısmına değindiğimiz; ulaşım, altyapı, kentsel dönüşüm, imar ve yapılanma, sosyal ve kültürel hizmetler, bilgi teknolojileri, çevre düzenlemesi ve temizliği, eğitim, sanat, sağlık, spor vb. alanlardaki yatırım ve hizmetlerimiz etkin kaynak kullanımı hedeflenerek sürdürülecektir. Ulaşım konusunda raylı sistemler Avrupa Yakasında;

- Kadıköy-Kaynarca-Sabiha Gökçen ve Pendik-Sabiha Gökçen Raylı Ulaşım Toplu Taşıma Sistemi 100 Adet Metro Aracı Temini ve İşletmeye Alma İşi ihalesi yapılarak sözleşme imzalanmıştır.
- Eminönü-Alibeyköy Tramvay Hattını 9 Km'lik kısmı 1 Ocak 2021 tarihinde hizmete açılmış olup hattın tamamının 30 Ağustos 2023 yılında hizmete açılması planlanmaktadır.
- İşletme altındaki hatların ağır bakım onarım, güçlendirme ve yenileme işlerine yönelik ihale hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Anadolu yakasında ise;

Anadolu yakasında;

-Çekmeköy-Sancaktepe-Sultanbeyli Metro Hattı,

- Kaynarca Merkez-Pendik Merkez-Fevzi Çakmak Metro Hattı,
- Ümraniye-Ataşehir-Göztepe Metro Hattı İnşaatları devam edecektir.

Yukarıda sunduğumuz 2023 Yılı Ocak–Haziran Dönemi bütçe uygulama sonuçları incelendiğinde, gider gerçekleşmemizin önceki yıllara göre aynı seyrinde seyrettiği görülmektedir. Saydam yönetim anlayışının gereği ve yasanın emredici hükmü olarak açıklamamız gereken 2023 yılının ilk 6 aylık bütçe gerçekleştirmeleri kamuoyuna sunulmuştur.